

p6363

FIGYELEM!

Az előadó a szöveget a helyi viszonyoknak megfelelően módosítsa, bővítse, helyi példákkal egészítse ki.

Kotlónéküli (mesterséges) csibenevelés

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló párt- és kormányhatározat előírja, hogy az eddiginél sokkal nagyobb gondot kell fordítani a baromfitenyésztés fejlesztésére. Kormányzatunk ennek érdekében megnövelte a keltetőállomások, állami gazdaságok keltető kapacitását és több mint 10 millió naposcsibét ad évente a termelőszövetkezeteknek, az egyénileg dolgozó parasztnak és a városi dolgozóknak.

Igy mindenki tetszése szerinti mennyiségben vásárolhat naposcsibét. Termelőszövetkezeteinknek különösen nagy lehetőséget jelent a csibenevelés, a baromfitenyésztés. A nagyüzemi baromfitenyésztésre ugyanis minden adottságuk megvan és ez az üzemág kiegészíti a gazdálkodás többi üzemágát. A nagyüzemekben a szakszerű és tervszerű tartás követelménye biztosítható. Biztosítani lehet az állomány helyes gondozását, a tenyésztés irányítását és ezen keresztül a tojás és baromfihús termelésének fokozását. A termelőszövetkezetekben a baromfitenyésztés különösen a nők részére biztosít egész éven át munkalehetőséget. Ugyanakkor ne feledkezzünk meg arról sem, hogy az eladott tojásból, baromfiból állandó bevétele van a termelőszövetkezetnek, ami nagyban hozzájárul a tervezett munkaegység előleg biztosításához.

A tojás, a baromfi nemcsak idehaza keresett áru, hanem külföldön is. Ezekből minden mennyiséget jó áron el lehet adni. Érdemes tehát a termelőszövetkezeteknek nagyüzemi tenyésztete-

ket létesíteni, akár hús, vagy a tojástermelésre. A városok körüli termelészövetkezetekben pedig — kizárólag tojástermelés céljából — különösen érdemes nagy leghorn tenyészeteket létesíteni. Érdemes a baromfitenyésztésbe pénzt befektetni, mert ez a pénz a leggyorsabban fordul meg, és a leghamarabb térül vissza kamatostul.

Érdemes azonban minden egyes termelészövetkezeti tagnak, dolgozó parasztnak a háztáji baromfiállományát is fokozni és kottlónélküli neveléssel akár többszáz csibét is nevelni, mert ma már kisebb kapacitású műanyag is vannak, melyek olcsón beszerezhetők, vagy akár házilag is előállíthatók.

A kottlónélküli csibenevelés januártól szeptemberig bármikor megkezdhető, ugyanis már januárban kaphatunk napocsibét. Érdemes a csibenevelést korán elkezdni, mert a februárban nevelésre beállított csibék már április elején rántanivaló súlyban, primör áruként értékesíthetők.

A korai kelésű tojók nagy előnye az is, hogy már júliusban megkezdik a tojástermelést.

1. kép

A csibéket a keltetőállomásra különleges ládákból szállítják, ezekben nem történik bajuk.

2. kép

Megérkeztek már a csibék a jól előkészített meleg, világos, száraz, huzatmentes és könnyen szellőztethető nevelőhelyiségbe. A nevelőhelyiséget előre be kell űteni és száraz alommal almozni. A megérkezett csirkéket a ládába a műanya alá kell rakni. A műanya alatt ekkor

3. kép

(szövegkép)

1—10 napos korig	29—28 foknak kell lennie,
11—20 „ „	27—25 „ „ „
21—30 „ „	24—23 „ „ „
31—40 „ „	22—21 „ „ „
41—60 „ „	20—18 „ „ „

4. kép

A nevelőhelyiség almozására teljesen száraz, legalább 10 cm vastag, homok, tőzegkorpa, fűrészpor, pelyva, törek vagy szecskázott szalma használható.

5. kép

A fűtésnél ügyeljünk arra, hogy nappal mindig 2—3 fokkal alacsonyabb legyen a hőmérséklet, mint éjszaka, mert az állatok nappal mozognak. A nevelőhelyiség fűtésére fekvőkéményt (kolhozműánya)

6. kép

szénkályhás, vagy petróleumfűtésű műanyagát,

7. kép

téglakályhás műanyagát,

8. kép

villanyfűtésű műanyagát, vagy

9. kép

infravörös lámpákat használhatunk.

10. kép

Amíg a csibék nem szokják meg a műanyagát, addig szétfutnak alóla, ezért a gondozónak gyakran vissza kell őket terelni.

11. kép

Sokkal helyesebb azonban, ha az első napokban a csibék műánya alá való szoktatásához sűrűfonatú dróthálót használunk. Ügyeljünk arra is, hogy a nevelőhelyiség egy-egy fülkéjében legfeljebb 250—300 csibét szabad elhelyezni, úgy, hogy 1 m²-re 15—20 csibe jusson. Az ablakok lehetőleg déli vagy délkeleti fekvésűek legyenek. A csibenevelő déli oldalán biztosítsunk egy kis bekerített kifutót is.

12. kép

A képen látható, hogy az infravörös lámpa alatt is körül vannak kerítve a csibék, de nem tömörülnek, viszont nem is széledhetnek szét, élénkek és kaparásznak a szecskaalomban. A szűkített körülkerítést legalább egy hétig hagyjuk, de később erre már nincs szükség.

13. kép

A nevelőbe való kihelyezéskor azonnal meg kell kezdeni a csibék etetését és itatását. Ügyelni kell arra, hogy a vályú olyan legyen, mint amilyen a képen is látható. Figyeljük csak meg, a csibék nem tudnak belemenni a vályúba, mert a vályúbajutást meggátolja a vályúra felül rászegelt kis lécz.

14. kép

Ezen a képen látható, hogy az olyan vályúk, melyeken nincs kaparásgátló lécz, nem jók. Látjuk, hogy egy pár csirke bemászik és a többi nem tud a vályúból enni, nem beszélve, hogy a vályúban lévők a takarmányt összetrágyázzák és ezáltal könnyen fertőzhetik társaikat.

15. kép

A csirkék takarmányozására már napos kortól biztosítani kell a reszelt, vagy darált sárgarépat, szecskezott zöldet, csírázott magvakat. Ezt a nagytömegű szecskezott zöldet csak gépesítéssel, vagyis szecskevágóval és darálóval lehet könnyen és olcsón biztosítani.

16. kép

(szövegkép)

A csirkék takarmányozására egynapos kortól 6 hetes korig kell napi 2 dkg takarmány, mely 35% tengeri,

- 20% árpadara,
- 20% korpa,
- 5% borsódara,
- 15% állati fehérje,
- 5% ásványi anyag (só, mész)

szükséges.

Fentiekén kívül 5 g fölözött tej,

10 „ reszelt sárgarépa,

10 „ szecskázott zöld szükséges, korai csir-

kéknél — amíg azok a szabadba járni nem tudnak, ezenfelül 10 csirkére számítva 10 gramm csukamájolajat is kell adni naponta.

17. kép

A képen látható etetési módszer a legrosszabb. Itt ugyanis a földről etetnek, így nagymennyiségű takarmány megy pocsékba és a fertőzés veszélye igen nagy, mert a takarmány az ürülékkel szennyeződik, a fertőzés pedig a szájon át történik leggyakrabban.

18. kép

A fekvőkéményes nevelésnél a szükséges meleget igen jól lehet biztosítani, de a képen látható cseréptáliból való etetés nem helyes. A csibék egymást törik, gázolják, a többi meg összevissza szaladgál a nevelőben. Több cseréptál kellene. A kevés számú etető eredménye, hogy a gyengék még jobban lemaradnak a növekedésben és elpusztulnak.

19. kép

A ketreces nevelőben a csibék sűrűszövésű dróthálón vannak, az ürülék a fenékháló alatti tepsibe hull. A fertőzés veszélye itt a legkisebb. Az etetés és itatás a ketrecen kívül elhelyezett vályúkból történik. Szecsázott zöld és sárgarépa ilyenkor is mindig szükséges.

20. kép

A ketreces megoldással kis helyiségben is sok csibét nevelhetünk. A csibék előnevelése 3—4 hetes korig ketrecben igen eredményes, mert a csibék keveset mozognak, gyorsabban fejlődnek, mint a szabadnevelőben. 3—4 hét után a csibéket a ketrecből utónevelésre nevelőházba kell vinni.

21. kép

Amint az idő megengedi, a szabad kifutóba kell engedni a kis csibéket. A napfény serkentőleg hat a fejlődésre, a csibék jobban használják fel a táplálékot.

22. kép

A nevelőből 6 hét elteltével kivisszük a csirkéket, hogy helyükbe újak jöjjenek. A 6 hetesek már fűtés nélküli ólakba kerülnek, 2—3 hétre utónevelésre a vándorolozás előtt. Erre nagyon alkalmasak az üres tyúkólak.

23. kép

Ezeknek a csirkéknek megfelelő világos, tágas helyiségük van. Fejlődésük kiegyenlített, elhullásnak nem is szabad előfordulnia. Az ülőrudakat nappalra már reggel fel kell kapcsolni a mennyezetre.

24. kép

Napközben a gyors és edzett fejlődés biztosítása érdekében engedjük a csirkéket a szabadba.

25. kép

Este leengedjük az ülőrudakat, mert a 6—8 hetes csirkéket már ülőrudakra kell szoktatni, ugyanis éjjel csak így tudnak jól pihenni.

26. kép

Az utónevelő ólakban az etetés a szabadban történik. Azonban nagy hiba, ha az állatok etetése nem kielégítő és rendszeres, mert a növénydékek a kerítéshez tömörülnek, várják az etetés idejét, egymást törik, sőt agyon is nyomják a gyengéket.

27. kép

(szövegkép)

6 héttől 6 hónapos korig 5—8 dkg takarmányt kell biztosítani. Ebből 30% tengeridara,

20%! árpadara,

20% korpá,

10% borsódara,

15%! állati fehérje,

5% lucernaliszt, keveréktakarmány, mely keverék a napi 5—8 dkg 70%-a, míg a 30% este szemesen, lehetőleg ocsuból etetendő. A növénydékkállatoknak szintén biztosítandó még a szabad kifutó vagy vándorolázás mellett is a szecskázott zöld.

28. kép

A rákoscsabai Micsurin szövetkezet tenyészetében nem kell félni attól, hogy a növénydékek agyonnyomják egymást. A növénydékeket rendszeresen etetik, bőven van etetővályú, de nincs is lemaradás, szép, egyöntetű az állomány.

29. kép

Gyenes nénit, a szövetkezet baromfigendőzóját úgy követik a kis növendékek, mint az anyjukat, annyira megszokták. Szelíden és szeretettel gondozza őket, kicsi koruk óta.

30. kép

8—10 hetes kortól kezdve vándorólakban neveljük a csirkéket, mégpedig külön csoportban és külön területen a kakasokat a jércéktől. Egészséges szervezetű, fejlett tenyészállatokat csak vándorolazással nevelhetünk.

31. kép

A vándorolazással állandóan napfényben, friss levegőn, rovar- és növénydús területen tartjuk a növendékeket. Így kapunk erős szervezetű állatokat és így készítjük elő a fokozottabb termelésre szervezetüket.

32. kép

A helyes vándorolazással rengeteg gyomot és elhullott magvat, rovar- és férgét értékesíthetünk, ezzel sok abrakot takaríthatunk meg. Akkor jó a vándorolazás, ha az ólakat legalább hetenként újabb ki nem élt területre visszük.

33. kép

Ez a vándorolazás nem helyes, mert a vándorólak sűrűn állnak egymás mellett, így rengeteg állat zsúfolódik össze kis helyen. Az állatok azonnal kiélik a területet és várják a zsákból való etetést.

34. kép

Nagy könnyelműség így vándorolazni, s nem kihasználni a természetadta lehetőségeket. Győzni kell aztán a sok abrakot, mert különben állományunk tönkremegy.

35. kép

Képünk is mutatja, hogy a helytelen vándorolászás miatt a csirkék egybetömörülve várják az abrakot gondozóiktól.

36. kép

A vándorolászás helyes módja, ha egy-egy vándoról a másiktól legalább 20—30 méter távolságra van, ritka füves erdőben, vagy fásított legelőn, vagy lucernatáblán, gabonatarlón, tarlóhántáson.

37. kép

Ebben a kivételben házilag is olcsón elkészíthetjük a vándorólat. A váz karvastagságú fából készül, a fedés náddal, szalmával vagy kátránypapírral történik. A két végét és a fenékrészét sűrűszövésű dróthálóval kell borítani. Kátránypapír fedésnél a tetőrészre is dróthálót kell szegezni.

38. kép

Az előbbi sátortetős vándoról oldalnézetét és méreteit láthatjuk a rajzon.

39. kép

Ugyanaz a vándoról előlnézetben.

40. kép

Allandó nyári szállásra is vihetjük a növendékállatokat. Ebben az esetben egy-egy nyári szállást egymástól legalább 200 m távolságra építünk, lehetőleg fás, gyepes, erdős területen.

41. kép

Képünkön a nyári szállás vázrajzát láthatjuk.

42. kép

A vándorolazásnál különös gondot kell fordítani az itatásra. A vizet lehetőleg fahordókban kell kivinni, mert így nem melegszik fel nagyon. Az állatok előtt állandóan legyen friss ivóvíz, lehetőleg árnyékos helyen.

43. kép

Nagyon jól bevált az égetett agyagból készült duplaharangú cserépönitató. Ebben a víz alig melegszik fel.

44. kép

A nyári vándorolazás befejeztével az állatok törzsbeválogatása és törzsólba való telepítése következik. Ehhez azonban az szükséges, hogy az ólak egymástól elkerítve legyenek, különösen akkor, ha különböző fajtájú baromfiak vannak egy telepen belül.

45. kép

Az elkerítés azért is szükséges, hogy az állatok ne fussanak össze egyhelyre, különösen akkor, mikor etetés van. Ilyenkor ugyanis etetés után abba az ólba mennek, ahol az etetés szokott lenni. Így aztán zsúfoltság, agyonnyomás, befülledés, nátha, majd kolera könnyen felléphet.

46. kép

A betelepített állatok etetését is nagy gonddal végezzük. A felnőtt baromfit sem szabad földről etetni, biztosítani kell elegendő etetővályút, nehogy az állatok zsúfoltan egymást törve jussanak a takarmányhoz.

47. kép

Az állatok előtt álljon önetetőkben keveréktakarmány, de ne úgy, ahogy a képen látható, hogy egy kifutóban 20—30 darab is van, mert 100 tyúkra elegendő 2 darab önetető is.

48. kép

A törzsállomány itatására is nagy gondot kell fordítani. Semmi esetre sem szabad lavorból, vagy olyan edényből itatni, mely nincs fedve, mert akkor az állatok belelépnek, bepiszkíthatják és az ivóvízen keresztül könnyen fertőződhet az egész állomány.

49. kép

A felnőtt állomány itatására is nagyon alkalmas a cserépenitató.

50. kép

A jó nevelői munka eredménye ez a jól kiválogatott törzsállomány. Látszik, hogy jó munkát végeztek, betartották a szabályokat. Munkájuk eredményével azonban nem elégszenek meg, hanem felnőtt korban is állandóan figyelik a csirkék fejlődését és egészségi állapotát, mert csak gondos munkával, nagy körültekintéssel érhetünk el magas tojáshozamot és tenyészthetünk elhullásmentesen.

Felelős kiadó: Földművelésügyi Minisztérium Kísérleti és Propaganda
Igazgatóság igazgatója. — Készült 400 példányban

2896. — Szikra Lapnyomda. — Felelős vezető: Kulcsár Mihály